

по отождествлению фактов с доказательствами. Статья содержит разделение фактов, подлежащих доказыванию, на общие и специальные. Обращается внимание на факты, которые не подлежат доказыванию, включая зарубежный опыт. Автор отмечает, что априори факты являются квазидоказательствами, а момент наступления статуса судебных доказательств зависит от различных факторов и проходит ряд этапов.

Ключевые слова: факты, фактические данные, доказательства, информация, истребование доказательств, административное судопроизводство.

Summary

Kalmykova Y. Axiology of facts in evidence in administrative proceedings.

Article dedicated to the research of values mentioned in the evidence of the facts in administrative proceedings. The article provides a definition of the facts, their classification. Analyze the views of scientists on the process of identification facts with evidence. This article contains division facts to be proved, the general and special. Attention is drawn to facts that are not evidence, including foreign experience. The author notes that a priori facts are not evidence and the date when the status of forensic evidence depends on various factors and is a series of stages.

Key words: facts, evidence, proof, information, demanding proof, administrative proceedings.

УДК 342.9

В. І. ЛИТВИНЕНКО

Віктор Іванович Литвиненко, кандидат юридичних наук, директор Інституту права імені Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом, заслужений юрист України, генерал-лейтенант міліції

ФУНКЦІЇ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

В умовах, коли діяльність правоохоронних органів у сфері протидії корупції стає все більш багатогранною, особливої актуальності набуває чітке визначення функцій правоохоронних органів у зазначеній вище сфері. Формування функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції за допомогою ухвалення спеціального антикорупційного законодавства для створення такої системи, яка дозволила б професійно, кваліфіковано і ефективно вести боротьбу з корупцією в Україні має особливу значущість. Ухвалення нового Закону України «Про запобігання корупції»¹, Антикорупційної стратегії², Закону України «Про антикорупційне бюро України»³ інших нормативних актів, а також внесення відповідних змін у чинне законодавство, що регулює діяльність органів правопорядку є початком формування саме такої системи. Цим самим також створено передумови для всебічного теоретичного дослідження функцій правоохоронних органів у сфері протидії корупції.

Проблематиці визначення функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції більшою чи меншою мірою приділяли увагу у своїх працях такі вітчизняні і зарубіжні науковці, як В. Б. Авер'янов, М. Ю. Бездольний, В. П. Беляєв, З. С. Гладун, Д. Г. Заброта, О. Г. Кальман, М. І. Камлик, О. О. Кашкаров, В. В. Клоков, І. М. Куксін, Б. М. Лазарєв, А. В. Линник, П. А. Матвєєв, М. І. Мельник, Ю. П. Мірошник, О. М. Музичук, С. С. Рогоульський, О. В. Терещук, А. О. Ткаченко, М. І. Хавронюк, А. К. Шавлохов, М. С. Шалумов, В. А. Шатіло та інші.

Метою статті є встановлення єдиного, загальновизнаного змісту поняття «функції правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції», а також класифікації їх видів.

Термін «функція» був запозичений юридичною наукою з інших наук з наступним наповненням його специфічним політико-правовим змістом. Вперше термін «функція» був введений до наукового обігу представниками фізико-математичних наук Г. В. Лейбніцем та Й. Бернуллі й означав залежність однієї змінної величини від іншої⁴. Варто зауважити, що у філософії під функцією розуміють явище, що є залежним від іншого і змінюється в міру зміни цього іншого явища⁵. В обох визначеннях можна відстежити певну схожість, що свідчить про однакове розуміння досліджуваного поняття представниками різних наук. Водночас у біології, соціології, етнографії, антропології та інших соціальних науках термін «функція» ототожнюється з роллю, яку виконують різні процеси та структури щодо підтримання цілісності та стабільності систем, частинами яких вони є. Під функцією розуміють роль, значення чого-небудь, зобов'язання, коло діяльності⁶. Аналіз запропонованих визначень дозволяє виокремити такі характеристики досліджуваного терміна: 1) залежність одного явища від іншого; 2) ототожнення функції та ролі діяльності певного явища. Однак такі характеристики не можуть повною мірою відобразити істинну сутність вказаної дефініції. Найбільш вдалим є таке визначення поняття «функція» – конкретний напрям діяльності людини чи професійної групи людей⁷.

У зв'язку з цим **пропонуємо під функцією розуміти** визначений напрям діяльності певного суб'єкта, спрямований на досягнення конкретної мети, результату. Така дефініція лаконічно й водночас доступно пояснює суть такого абстрактного та безпредметного явища як функції. Однак з'ясування лише його сутності є недостатнім для всебічного та повного дослідження обраної тематики. Саме тому наступним етапом нашої наукової роботи є з'ясування сутності поняття «функція державного органу».

Варто зазначити, що у науковій юридичній літературі накопичений певний досвід щодо визначення поняття функцій державного органу, проте єдиного підходу до його розуміння все ще не вироблено.

На думку деяких дослідників, функції органу державної влади відображаються в компетенції органу шляхом закріплення конкретних прав та обов'язків цього органу. Функції самі по собі – явища не юридичні^{8,9}. Таке визначення є достатньо спірним, оскільки в ньому дещо змішується розуміння функцій та компетенції органу, одне поняття виводиться через розуміння іншого. Окрім цього не можна погодитися з твердженням, що функції не є юридичними явищами, зважаючи на багаторічний досвід використання поняття функцій в юриспруденції можна з впевненістю сказати, що поняття функцій наділене юридичним змістом та характером.

Водночас А. О. Ткаченко переконана, що функції державного органу виражають основне призначення державного органу. Функції встановлюють частину тієї роботи, яку має виконувати державний орган у рамках свого становища в державному апараті (загальний напрям діяльності)¹⁰. Схоже за змістом визначення надає В. А. Шатіло, на думку якого, функціями органів державної влади є основні напрями їх діяльності, в яких виявляється їх сутність і призначення в державному механізмі¹¹. Такі підходи до розуміння поняття функцій є найбільш поширеними як серед вітчизняних, так і зарубіжних науковців, оскільки є найбільш зрозумілим та доступним для розуміння. Саме така позиція до визначення змісту досліджуваного поняття є найбільш прийнятною.

Таким чином, враховуючи все вищевикладене і використовуючи вищенаведені дефініції при визначенні поняття, **функцію державного органу можна визначити як** окремий вид (напрямок) його діяльності, якому властиві певна сфера відання, в якій цим органом реалізуються його права та обов'язки щодо виконання покладених завдань. Таке визначення, попри існування подальшої необхідності його вдосконалення та дослідження, все ж відбиває його головну властивість – визначальний вплив функцій на напрям діяльності держави через діяльність її органів.

Варто зауважити, що питанням визначення сутності такого інтегрованого поняття як «функція правоохоронних органів» приділено надзвичайно мало уваги. Як правило, функції правоохоронних органів визначаються через призму його існування, у першу чергу, як державного органу. Так, А. К. Шавлохов під функціями правоохоронних органів пропонує розуміти основні напрями діяльності щодо вирішення поставлених перед ними цілей, виконання завдань, повноважень¹². Таке визначення, попри його зрозумілість та лаконічність, все ж не є досконалим, оскільки не відображає специфіки функцій саме правоохоронних органів як особливих державних органів зі спеціальною метою – захист інтересів людини, суспільства та держави від злочинних посягань.

Інші ж вчені визначають загальне поняття функцій правоохоронних органів шляхом визначення сутності функцій окремих органів, що входять до системи органів правопорядку. Так, під основними функціями органів внутрішніх справ пропонується розуміти напрями їх діяльності в процесі вирішення поставлених перед ними завдань, тобто функції органу внутрішніх справ охоплюють собою сукупність способів, методів, прийомів і дій, за допомогою яких виконуються завдання і досягаються цілі¹³. Недоліком такого визначення є відсутність посилання, які конкретно завдання та цілі досягаються при здійсненні своїх функцій правоохоронними органами. В.В. Клочков, аналізуючи функції іншого правоохоронного органу – прокуратури, пропонує розуміти функції прокуратури як взаємопов'язані з функціями держави і права основні напрями діяльності прокуратури, які зумовлюються її цілями та завданнями, виражають сутність і соціальне призначення прокуратури й здійснюються в межах компетенції прокуратури у визначених законом сферах правових відносин через відповідні їм типи діяльності встановлених законодавчих засобів¹⁴. Наведене вище визначення поняття функцій прокуратури характеризується фактом визнання за нею діяльності, спрямованої на забезпечення законності, що в цілому є правильним підходом.

Не вдаючись до більш глибокого аналізу інших визначень функції окремих правоохоронних органів, пропонуємо сконцентруватись на основних його рисах та на підставі цього вивести **власне визначення** консолідованого поняття **функції правоохоронних органів**, під яким слід розуміти соціально обумовлені, законодавчо встановлені напрями діяльності правоохоронних органів з виконання ними як елементів державно-правового механізму певних визначених завдань з метою забезпечення верховенства закону, єдності і зміцнення законності, захисту прав і свобод людини та громадянина, а також охоронюваних законом інтересів суспільства й держави. Таке визначення найбільш точно відображає специфіку діяльності правоохоронних органів.

Заключним етапом нашого дослідження, яке є найбільш змістовним і складним, зважаючи на відсутність будь-яких системних напрацювань у цьому напрямі, є надання визначення поняттю функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції. Складність належного виконання цього завдання полягає в тому, що на сьогоднішній день в новому законі України «Про запобігання корупції»¹⁵ відсутні не тільки легальне визначення цієї термінологічної конструкції, а й перелік цих функцій, що ускладнює виведення загального, систематизованого поняття функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції.

Таким чином, зважаючи на відсутність будь-яких наукових напрацювань у сфері встановлення сутності поняття функції правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції, а також виходячи із встановленого нами в процесі дослідження обраної тематики змісту базових щодо досліджуваного поняття термінів, пропонуємо таке визначення досліджуваної термінологічної конструкції: **функції правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції** – це соціально обумовлені, закріплені в антикорупційному законодавстві напрямки діяльності правоохоронних органів з метою виконання завдань, пов'язаних з профілактикою, боротьбою та мінімізацією та (або) ліквідацією наслідків корупційних правопорушень. Таку дефініцію слід вважати першим науковим напрацюванням у галузі загальної теорії адміністративного права, що може бути використана як у подальших наукових дослідженнях обраної тематики, так і при модернізації антикорупційного законодавства шляхом її закріплення в головному законодавчому акті – Законі України «Про запобігання корупції»¹⁶.

Втім всебічне та повне дослідження функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції є неможливим без здійснення ґрунтовного аналізу наукових підходів до класифікації цих функцій та виведення власної їх систематизації. Перш ніж перейти до виконання цього завдання варто зауважити, що функції правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції наразі не стали предметом окремого наукового розгляду, що в цілому негативно відображається на стані розробленості наукових підходів до класифікації функцій правоохоронних органів як спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Такий стан речей зумовлений тим, що на сьогоднішній день в чинному Законі України «Про запобігання корупції»¹⁷ взагалі відсутня стаття, яка б визначала функції спеціально уповноважених органів у сфері протидії корупції. Відсутність основних напрямів діяльності правоохоронних органів у сфері протидії корупції, безперечно, негативно відображається на ефективності їхньої діяльності у визначеному напрямку.

Варто зауважити, що в науковій юридичній літературі приділено мало уваги питанням функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції. Як правило, науковцями розглядаються в загальних рисах функції окремих силових органів, що входять до системи правоохоронних. Так Д. Г. Заброта та О. О. Кашкаров на підставі детального аналізу Положення про Міністерство внутрішніх справ України¹⁸ виокремлюють три основні напрями функціонування (функції) МВС та його територіальних підрозділів щодо державної антикорупційної політики: 1) участь у формуванні у межах своєї компетенції державної антикорупційної політики; 2) реалізація антикорупційних заходів у контексті виконання завдань, покладених на МВС у тому числі й у середині системи органів внутрішніх справ; 3) участь у реалізації антикорупційних заходів та забезпечення їх виконання іншими органами державної влади через механізми координації і взаємодії¹⁹.

У зв'язку з цим, врахувавши ті нечисленні наукові напрацювання, які стосуються класифікації функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції, на підставі власного розуміння досліджуваного поняття пропонуємо авторську класифікацію функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції, яка може виглядати таким чином:

Залежно від суб'єкта здійснення:

1. Оперативно-розшукова (виявлення, припинення та документування корупційних діянь) функція, функція розслідування корупційних злочинів, провадження справ про адміністративні правопорушення корупційного характеру, а також здійснення профілактичної функції – **органи внутрішніх справ України** (Закон України «Про міліцію»²⁰).

Наведені функції перебувають в прямому безпосередньому зв'язку із завданнями діяльності органів внутрішніх справ, а саме міліції. Саме ці законодавчо закріплені напрями діяльності, по суті, визначають місце та роль органів внутрішніх справ у механізмі протидії корупції антикорупційної стратегії. Варто зауважити, що ніяких нових функцій, які б органи внутрішніх справ не виконували у своїй повсякденній діяльності немає, що свідчить про відсутність якоїсь певної специфіки досліджуваної сфери діяльності.

2. Функція нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування, яке здійснюється Національним антикорупційним бюро України; функція підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених цим Законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями – **Спеціалізована антикорупційна прокуратура** (Закон України «Про прокуратуру»²¹).

Напрями діяльності спеціально створеного антикорупційного органу – Спеціалізованої антикорупційної прокуратури свідчать про непересічну важливість цього органу у механізмі протидії корупції. Варто звернути увагу на той факт, що традиційний прокурорський нагляд здійснюється за проведенням досудового розслідування, яке проводиться Національним антикорупційним бюро України. Законодавче закріплення та в подальшому наділення відповідними повноваженнями цього органу саме в такому аспекті можна розглядати як перші кроки до формування надійної та дієвої системи антикорупційних органів в Україні, оскільки, наймасштабніші та найнебезпечніші корупційні схеми виявляються саме серед представників державної влади найвищого рівня, корупційним контролем яких займається саме Національне антикорупційне бюро України. Покладання вказаних функцій саме на прокуратуру, як на спеціалізований орган у сфері здійснення нагляду за законністю діяльності багатьох державних органів, дозволить зменшити рівень корупції в нашій державі.

3. Функція загального попередження корупції; виявлення, попередження, припинення, розкриття та розслідування кримінальних корупційних правопорушень, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; ліквідація наслідків кримінальних корупційних правопорушень – **Національне антикорупційне бюро України** (Закон України «Про антикорупційне бюро України»²²).

Давно відомі функції загального попередження корупції, виявлення, попередження, припинення, розкриття та розслідування кримінальних корупційних правопорушень, ліквідація наслідків кримінальних корупційних правопорушень не відображають специфіки сфери їх здійснення. Тим не менше від цього вони не втрачають своєї важливості та суспільної значущості, оскільки ефективно їх виконання в першу чергу забезпечує дієвість антикорупційної стратегії.

Отже, проведена класифікація є першою науковою спробою в напрямі визначення класифікаційних груп функцій правоохоронних органів у сфері протидії корупції. Безперечно, такий підхід до групування функцій органів правопорядку не є досконалим та єдино правильним. Все ж таку діяльність слід розглядати як позитивний аспект модернізації теорії українського антикорупційного права.

¹ Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 49. – ст. 2056.

² Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 46. – ст. 2047.

³ Про антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 47. – ст. 2051.

⁴ Математический энциклопедический словарь / Гл. ред. Ю. В. Прохоров; Ред. кол.: С. И. Адян, Н. С. Бахвалов, В. И. Битюцков и др. – М.: Сов. энциклопедия, 1988. – С. 615.

⁵ Куксин И. Н., Матвеев П. А. Теоретические основы классификации функций права // Юридическая наука. – 2012. – № 12. – С. 13–18.

⁶ Толковый словарь русского языка: 80000 слов и фразеологических выражений / Под ред. С. И. Ожегова, Н. Ю. Шведовой. – М.: АТемп, 2007. – С. 847.

⁷ Толковый словарь русского языка под редакцией Д. В. Дмитриева. – М.: Астрель: АСТ, 2003. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://baldator.com/dictionary/dmitriev/функция>

⁸ Аверьянов В. Б. Функции и организационная структура органа государственного управления. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 60.

⁹ Лазарев Б. М. Компетенция органов управления. – М.: Юридическая литература, 1972. – С. 40.

¹⁰ Ткаченко А. О. Поняття компетенції державного органу // Часопис Київського університету права. – 2009. – С. 192–197.

¹¹ Шатіло В. А. Співвідношення функцій державного апарату та механізму державної влади // Вісник Академії адвокатури України. – 2013. – №2 (27). – С. 5–11.

¹² Шавлохов А. К. Полномочия правоохранительных органов по обеспечению производства по делам об административных правонарушениях : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. – Административное право ; Финансовое право ; Информационное право / А. К. Шавлохов ; Науч. рук. П. П. Глушенко. – СПб., 2002. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://law.edu.ru/book/book.asp?bookID=131465>

¹³ Організація діяльності міліції громадської безпеки: мультимедійний навчальний посібник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.naiu.kiev.ua/>

¹⁴ Клоков В. В. Функции прокуратуры: понятие, соотношение с деятельностью, классификация // Прокуратура. Законность. Государственный контроль: Сборник научных трудов. – М.: Манускрипт, 1995. – С. 5–7.

¹⁵ Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 49. – ст. 2056.

¹⁶ Там само.

¹⁷ Там само.

¹⁸ Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Указ Президента України від 06.04.2011 № 383/2011 // Офіційний вісник Президента України від 18.04.2011 – 2011 р. – № 9. – стор. 16. – ст. 536.

¹⁹ Заброда Д. Г. Міністерство внутрішніх справ України як суб'єкт реалізації державної антикорупційної політики / Д. Г. Заброда, О. О. Кашкаров // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. – 2013. – Вип. 6. – С. 46–54.

²⁰ Про міліцію: Закон України від 20.12.1990 № 565-XII // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 1991. – № 4. – ст. 20.

²¹ Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2015. – № 2–3. – ст. 12.

²² Про антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 47. – ст. 2051.

Резюме

Литвиненко В. І. Функції правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції в Україні.

У даній статті встановлено зміст поняття «функції правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції». Здійснено авторську класифікацію функцій правоохоронних органів як суб'єктів протидії корупції в Україні.

Ключові слова: корупція, протидія корупції, правоохоронні органи, функції, суб'єкти.

Резюме

Литвиненко В. И. Функции правоохранительных органов как субъектов противодействия коррупции в Украине.

В данной статье установлено содержание понятия «функции правоохранительных органов как субъектов противодействия коррупции». Осуществлено авторскую классификацию функций правоохранительных органов как субъектов противодействия коррупции в Украине.

Ключевые слова: коррупция, противодействие коррупции, правоохранительные органы, функции, субъекты.

Summary

Litvinenko V. Functions as subjects of law enforcement against corruption in Ukraine.

In the article established the concept of «law enforcement functions as subjects of countering corruption». Done author's classification of the functions of law enforcement bodies as subjects against corruption in Ukraine.

Key words: corruption, anti-corruption, law enforcement agencies, functions, subjects.

УДК 34.07+342.9

Д. О. ВЛАСЕНКО

Денис Олександрович Власенко, здобувач Запорізького національного університету

КОНТРОЛЬ ТА НАГЛЯД ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА З НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ СУБ'ЄКТАМИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Ефективність та законність правозастосування в цілому та провадження з адміністративного оскарження дій, рішень і бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг зокрема покликані забезпечити ряд засобів, серед яких важливе місце займає контроль та нагляд.

Аналітичному осмисленню вказаної проблеми сприяли наукові праці провідних фахівців з вітчизняної адміністративно-правової науки, зокрема В. Б. Авер'янова, Ю. П. Битяка, А. С. Васильєва, В. К. Колпакова, Т. О. Коломоєць, А. Т. Комзюка та інших. Наукові праці І. В. Дроздової, І. Б. Коліушка, І. М. Козьякова, Є. В. Курінного, Є. О. Легези, Н. С. Науліка, М. В. Руденко та інших безпосередньо стосуються проблем забезпечення контролю за наданням адміністративних послуг в Україні.

Метою роботи є визначення особливостей та рівнів контрольної діяльності за реалізацією проваджень з надання суб'єктами публічної адміністрації державних (адміністративних) послуг.

Залежно від критеріїв, які покладаються в основу класифікації, розрізняють декілька видів контролю: внутрішній і зовнішній, відомчий (галузовий) та надвідомчий, загальний і спеціальний¹.

Як зазначає О. В. Шоріна, саме «природа, місце, роль суб'єкта контролю в системі соціального механізму управління суспільством є головними об'єктивними критеріями, за допомогою яких визначаються завдання, характер, форми і об'єм контролю»².

Згідно зі ст. 28 Закону України «Про звернення громадян» контроль за дотриманням законодавства про звернення громадян відповідно до своїх повноважень здійснюють «Верховна Рада України, народні депутати України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Уповноважений з прав людини Верховної Ради України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні, районні в містах Києві та Севастополі державні адміністрації, сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі комітети, депутати місцевих рад, а також міністерства, інші центральні органи виконавчої влади щодо підпорядкованих їм підприємств, установ та організацій»³. Враховуючи даний перелік суб'єктів та класифікацію видів державного контролю, залежно від суб'єктів його здійснення можна виділити такі види контролю за дотриманням законодавства про розгляд скарг громадян та інших споживачів адміністративних послуг на дії, рішення чи бездіяльність суб'єктів публічної адміністрації: парламентський, президентський, адміністративний, контроль органів місцевого самоврядування. Деякі дослідники виділяють суди як суб'єктів опосередкованого контролю за дотриманням законодавства при розгляді скарг⁴.

Громадський контроль у сфері забезпечення оскарження дій, рішень та бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації. Правом здійснювати громадський контроль у сфері розгляду та вирішення адміністративної скарги наділені громадяни, об'єднання громадян.

Парламентський контроль в Україні здійснюється такими суб'єктами: 1) Верховною Радою України; 2) народними депутатами України; 3) Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини; 4) Конституційним Судом України.

Відповідно до вимог Основного Закону Верховна Рада України здійснює контроль за діяльністю Кабінету Міністрів України в межах, визначених законодавством, забезпеченням конституційних прав і свобод громадян, виконанням законів та постанов Верховної Ради України (ст. 85)⁵. Народні депутати України у сфері контролю за оскарженням дій, рішень чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації мають ряд прав, зокрема: а) звертатися із запитом на сесії Верховної Ради України до Президента України, Кабінету Міністрів України, до керівників інших органів державної влади та інших суб'єктів, визначених у ч. 1 ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»⁶. У відповідь на депутатський запит керівники суб'єктів публічної адміністрації зобов'язані повідомити народного депутата України про результати розгляду його запиту; б) подання депутатського звернення.

Значними повноваженнями щодо контролю за дотриманням законності у діяльності суб'єктів публічної адміністрації з надання адміністративних послуг наділений спеціальний суб'єкт парламентського контролю